

Wyniki i podsumowanie projektu „Polityka – Religia – Bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania”

Fundacja Świętego Mikołaja – wydawca Teologii Politycznej – we współpracy z Uniwersytetem Warszawskim i Centro Studi Medi w Genui zrealizowała projekt „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania”. Został on przeprowadzony w latach 2019-2021 r. w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa. Zachęcamy Państwa do zapoznania się z rezultatami projektu.

Projekt „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania” zakładał organizację sześciu kursów uniwersyteckich i Szkół Letnich, prowadzonych przez pracowników Uniwersytetu Warszawskiego i Fundacji Świętego Mikołaja. Celem projektu było zbadanie i przekazywanie wiedzy na temat wpływu religii na normy i bezpieczeństwo, wielokulturowości, tożsamości, związków między religią i tożsamością religijną i bezpieczeństwem. Dzięki współpracy z Centro Studi Medi projekt umożliwił również wdrożenie w Polsce włoskiego modelu spojrzenia na bezpieczeństwo międzynarodowe, narodowe i regionalne przez pryzmat religii jako jednego z najważniejszych czynników kulturotwórczych determinujących różne tożsamości we współczesnym świecie. Naszą ambicją było zbudowanie zestawu narzędzi, które pozwolą przygotowywać studentów do funkcjonowania w zawodowym życiu osadzonym w wielokulturowych

społeczeństwach, do rozumienia własnej tożsamości osadzonej w historii, filozofii, religii oraz rozumienia innych tożsamości globalnego świata.

Realizację projektu zainicjowała wizyta studyjna jego wykonawców – m.in. Dariusza Karłowicza, Tomasza Herbicha i Adama Talarowskiego – w Genui w 2019 r. Celem wyjazdu było spotkanie z instytucją partnerską – Centro Studi Medi – w celu omówienia merytorycznych szczegółów projektu i metodyki włoskiego modelu teoretycznego i praktycznego podejścia do związków religii z obszarem polityki i bezpieczeństwa.

Wykłady na Uniwersytecie Warszawskim

Kluczowym elementem projektu było merytoryczne przygotowanie i skoordynowanie przeprowadzenia 6 cykli zajęć na Uniwersytecie Warszawskim w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021. W ramach programu zorganizowaliśmy łącznie 6 przedmiotów całorocznych, na które uczęszczać mógł każdy student Uniwersytetu Warszawskiego w ramach puli przedmiotów ogólnouniwersyteckich. Łącznie udało się nam przeprowadzić 720 godzin zajęć, w których uczestniczyło 489 studentów różnych kierunków studiów.

W ramach projektu „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania” przeprowadziliśmy zajęcia:

- ▶ „Biblia a człowiek, polityka, wojny i władza” (semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021), „Kościół a człowiek, polityka, wojny i władza” (semestr letni roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021);

- ▶ „Tragedia polityki. O związkach religii i polityki według starożytnych Greków” (rok akademicki 2019/2020 i 2020/2021);

- ▶ „Pierwsi chrześcijanie wobec państwa i władzy” (semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021), „Kościół późnego antyku wobec państwa i władzy” (semestr letni roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021);

- ▶ „Nowożytność a wiek ideologii” (semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021), „Nowoczesne źródła totalitaryzmów” (semestr letni roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021);

- ▶ „Polityka jako religia. O religijnym wymiarze ideologii politycznych” (semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021), „Bóg a naród. O wzajemnych stosunkach Kościoła i nacjonalistów” (semestr letni roku akademickiego 2019/2020 i 2020/2021);

- ▶ „Średniowieczny projekt zjednoczenia Europy” (rok akademicki 2019/2020 i 2020/2021).

Elementem projektu towarzyszącym realizacji kursów na Uniwersytecie Warszawskim było przygotowanie materiałów dydaktycznych dla studentów w formie książkowej. Łącznie udało się nam przygotować 12 tomów podręczników – po 1 tomie na każdy semestr roku akademicki dla wszystkich 6 kursów. Podręczniki zostały przygotowane przez prowadzących zajęcia i nieodpłatnie udostępnione uczestnikom kursów uniwersyteckich.

Szkoły Letnie

Drugim kluczowym elementem projektu była organizacja 3 edycji Szkoły Letniej „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania”. Każda z edycji Szkoły Letniej poświęcona była zgłębianiu różnych modeli relacji między religią i polityką, reprezentowanych w religiach monoteistycznych oraz angażowaniu uczestników w refleksję nad wpływem tych modeli na kształtowanie bezpieczeństwa światowego i pokoju międzynarodowego. Szkoły Letnie były adresowane do studentów I, II, i III stopnia studiów lub jednolitych studiów magisterskich, uczęszczających do szkół wyższych na terytorium RP lub innych krajów Unii Europejskiej w wieku od 19 do 30 lat. Pierwsza edycja Szkoły Letniej odbyła się w lipcu 2019 roku, zaś dwie kolejne – ze względu na trudną sytuację pandemiczną w 2020 r. – w lipcu 2021 r.

W trzech edycjach Szkoły Letniej, które odbyły się w Opactwie Benedyktyńskim w Tyńcu, brało udział łącznie 74 studentów, którzy uczestniczyli w intensywnych, 8-dniowych cyklach zajęć, podzielonych na 10-godzinne bloki. Każdy z bloków zajęć łączył

wykłady z wybitnymi ekspertami z zakresu relacji polityki i religii, z panelami dyskusyjnymi, pokazami filmów i warsztatami.

Urozmaiceniem wszystkich edycji Szkoły Letniej była jednodniowa wycieczka studyjną do Krakowa. Dodatkowo każdy z uczestników Szkoły Letniej otrzymał przygotowany przez nas obszerny – liczący, w zależności od edycji, od 230 do 330 stron – podręcznik ze starannie dobranymi materiałami dydaktycznymi, przygotowującymi do każdego z bloków zajęć.

Wśród wykładowców Szkoły Letniej znaleźli się m.in.: Marek A. Cichocki (wykładowca Kolegium Europejskiego w Natolinie, jeden z założycieli „Teologii Politycznej”), Michał Gierycz (politolog, wykładowca w Instytucie Politologii na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Marek Jurek (historyk, polityk, publicysta, znawca problematyki europejskiej), Jan Żaryn (historyk zajmujący się w szczególności historią Kościoła katolickiego w Polsce w XX wieku), Piotr Kłodkowski (orientalista, wykładowca Uniwersytetu Jagiellońskiego, były ambasador RP w Indiach), ks. Franciszek Longchamps de Bérier (profesor nauk prawnych specjalizujący się w zakresie relacji państwo-Kościół), Włodzimierz Marciniak (politolog, sowietolog, były ambasador RP w Rosji), Paweł Milcarek (redaktor naczelny kwartalnika „Christianitas”, znawca chrześcijańskiej myśli filozoficznej), Arkady Rzegocki (ambasador RP w Wielkiej Brytanii, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego), Mateusz Werner (filozof kultury, krytyk filmowy, kulturoznawca), Krzysztof Zanussi (jeden z najważniejszych współczesnych polskich reżyserów filmowych i znawca Rosji).

Podsumowanie

Dofinansowanie projektu „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania” odbywającego się w ramach Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa wyniosło 2 851 018,72 zł. Do grudnia 2021 r. udało się nam zrealizować z partnerami i rozliczyć wszystkie założenia programowe projektu „Polityka–religia–bezpieczeństwo. Konflikt i próby rozwiązania”.

